

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Освітня програма Фізика в закладах освіти

галузь знань 01 Середня освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (Фізика)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Профіль програми

Тип та обсяг програми	Освітньо-професійна, 240 кредитів ЄКТС/ 3 рік 10 місяців
Ліцензія	Підготовка магістрів: (відповідно до Постанов Кабінету Міністрів України від 13.12.2006 р. №1719, від 27.08.2010 р. №787) серія АВ №363884
Акредитація	Сертифікат № 2183553 серія НД
Ступінь, що присвоюється	бакалавр
Форма(и) навчання	денна
Запис у дипломі	Бакалавр. Вчитель фізики.
Опис предметної області	<p><i>Об'єктами вивчення та діяльності є цілісний педагогічний процес, в який фізика, як навчальна дисципліна, інтегрується невід'ємною складовою.</i></p> <p><i>Метою навчання є формування у студентів вміння в теоретичному обґрунтуванні, і експериментальній перевірці шляхів та методів підвищення ефективності навчального процесу з фізики через посилення мотивації навчання на базі використання техніко-технологічного за змістом навчального матеріалу.</i></p> <p><i>Теоретичний зміст складають поняття, явища та концепції загальної та теоретичної фізики, методи їх математичного опису та моделювання, експериментальні перевірки і демонстрації, теоретичні та практичні засади процесу навчання учнів загально-освітньої школи та студентів ЗВО.</i></p> <p><i>Методи, методики й технології.</i> Здобувач вищої освіти має оволодіти системою методів навчання, розвитку й виховання старших школярів і студентів, а також комплексом методик та технологій навчання фізики.</p> <p><i>Інструменти й обладнання.</i> Здобувач вищої освіти має оволодіти психолого-педагогічним інструментарієм, навчитися застосовувати матеріальні і віртуальні засоби навчання.</p>
Академічні права випускників	Продовження навчання на усіх програмах третього освітньо-наукового рівня в галузі «Освіта»

Мета програми

Підготовка високопрофесійного вчителя фізики, здатного до творчої діяльності в навчальних середовищах різних рівнів і конфігурацій.

Характеристика програми

Предметна область, напрям	Фізика в закладах освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізика)
Орієнтація програми	Освітньо-професійна (бакалавра)
Особливості програми	Структура ОП базується на сучасних вимогах до професійної підготовки фахівців згідно діючого Закону України про вищу освіту

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні задачі та практичні проблеми в галузі середньої загальної освіти на основі застосування сучасних навчально-методичних технологій, здатних забезпечити ефективне засвоєння учнями фізичних знань.
Загальні компетентності	-особистісна компетенція до самовдосконалення -здатність працювати в команді -здатність до дотримання норм здорового способу життя, та безпеки життєдіяльності - здатність до самостійного опанування нових методів навчання -здатність до критичного мислення
Спеціальні (фахові) компетентності	- фундаментальні фізичні знання , методологічні засади фізики , джерела фізичних законів і їх класифікація -принцип достатності обґрунтування, емпіричні закономірності, апіорне мислення -фундаментальні знання в галузі науково-дослідних робіт та фізичних експериментальних досліджень -знання історії наукової методології - знання фундаментальних розділів математики, в обсязі, необхідному для засвоєння фізичних законів і принципів -знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загально-професійних дисциплін - здатність планувати і організовувати фізичний експеримент - навички управління інформацією - навички створювати комп'ютерну підтримку до фізичного експерименту - фундаментальні знання про принципи організації сучасного навчального фізичного експерименту -Інтернет технології в практиці навчання фізиці
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні задачі та практичні проблеми в галузі середньої загальної освіти або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів даної предметної області, проведення досліджень та здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності	1) Знання та розуміння фундаментальних наук в обсязі, необхідних для розуміння і засвоєння професійних дисциплін 2) Здатність застосовувати набуті знання з психолого-педагогічних дисциплін у практичних ситуаціях. 3) Здатність до абстрактного мислення, практичного його застосування до природничих і суспільних проблем 4) Знання наукових концепцій, теорій та методів, необхідних для розуміння природних законів і понять 5) Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

	<p>6) Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>7) Здатність працювати в педагогічному колективі; навички міжособистісної взаємодії для досягнення спільної мети; вміння організувати і проводити заходи і нести відповідальність за їх якість</p> <p>8) Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях</p> <p>9) Уміння застосовувати та інтегрувати знання і розуміння дисциплін природничо-математичних наук</p> <p>10) Здатність розуміти і враховувати освітні, економічні і соціальні, аспекти, що впливають на формування рішень у сфері освіти.</p> <p>Здатність до електронної та усної комунікації українською та іноземною мовою</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності</p>	<p>1) Уміння ідентифікувати, класифікувати та описувати фізичні системи і їх складові шляхом використання аналітичних методів і методів моделювання;</p> <p>2) Фундаментальні знання в галузі методів моделювання фізичних процесів.</p> <p>3) Здатність використовувати основні фізичні закони в навчальній діяльності</p> <p>4) Здатність організувати і провести лабораторний і демонстраційний фізичний експеримент</p> <p>5) Вміння застосовувати віртуальний фізичний експеримент при поясненні фізичних законів і явищ.</p> <p>6) Спроможність ставити перед учнями завдання дослідницького типу та розв'язувати задачі підвищеного рівня складності.</p> <p>7) Здатність організувати екскурсії на природу з метою спостереження певних фізичних явищ.</p> <p>8) Впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес</p> <p>9) Уміння створювати навчальні програми природничо-математичного напрямку, що забезпечують необхідну ефективність навчального процесу.</p> <p>10) Уміння аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованих задач, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення</p> <p>11) Здатність професійно експлуатувати сучасне фізичне обладнання</p> <p>12) Здатність застосовувати електронні навчально-методичні комплекси в навчальному процесі з фізики</p> <p>13) Здатність застосовувати інтерактивні технології навчання в освітній сфері діяльності.</p> <p>14) Уміння організувати сучасний фізичний експеримент і сформулювати його актуальність</p> <p>15) Уміння застосовувати інтерактивні методи навчання</p> <p>16) Уміння організувати послідовність обробки результатів фізичного експерименту і відповідно пояснити отримані результати</p> <p>17) Уміння привселюдно представити власні наукові результати, отримані при дослідженні фізичних процесів, явищ, і законів.</p> <p>18) здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p>

Результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності
	Зміст
Загальні компетентності	
Здатність учитися; сприйняття критики і самокритики, наполегливість у досягненні мети, турбота про якість виконуваної роботи, креативність, здатність до системного мислення	<p>Особистісна компетенція до самовдосконалення Підвищувати науковий і професійний рівень знань. Сприймати критичні зауваження, що стосуються професійної і громадської діяльності. Забезпечувати високий рівень навчально-виховної роботи і активну пізнавальну діяльність.</p>
Здатність продуктивно співпрацювати з різними партнерами в групі та команді, виконувати різні ролі й функції в колективі, проявляти ініціативу, підтримувати взаємини	<p style="text-align: center;">Здатність працювати в команді</p> <p><i>Усвідомлювати</i> важливість здатності працювати в команді як необхідної навички XXI століття; <i>Спільно визначати</i> цілі діяльності; <i>розподіляти</i> функції, зважаючи на індивідуальні особливості й можливості кожного члена команди; <i>Розуміти</i> почуття, потреби і проблеми інших людей, <i>уміти висловити</i> це розуміння; <i>звжжати</i> на почуття інших людей; <i>допомагати</i> та підтримувати; спільно <i>формулювати</i> правила командної роботи; <i>визнавати</i> внесок інших у спільну роботу; <i>звертатися</i> по допомогу</p> <p><i>Брати на себе відповідальність</i> за прийняті рішення та їх виконання; адекватно <i>оцінювати</i> свої здібності та свій внесок у спільну діяльність, власну продуктивність взаємодії; <i>протидіяти</i> психологічному тиску та булінгу</p>
Здатність організувати і забезпечувати здоровий свій спосіб життя, та колективу. Вимагати виконання правил техніки безпеки життєдіяльності, та їх дотримання в колективі.	<p>Здатність до дотримання норм здорового способу життя, та безпеки життєдіяльності Розуміти роль здорового способу життя в соціокультурному, економічному і політичному контексті функціонування особистості. Пропагувати в колективі дотримання правил і норм техніки безпеки життєдіяльності, як передумови здорового способу життя.</p>
Здатність до адаптації та дій у новій ситуації на основі спроможності аналізувати обставини, приймати виважені рішення до зміни навчального та навчально-методичного профілю професійної діяльності	<p>Здатність до самостійного опанування нових методів навчання, Вільне володіння українською та іноземними мовами як засобом ділового спілкування. Знайомство і втілення нових технологій в навчальний процес з метою підвищення його ефективності</p>
Здатність до критичного мислення – формулювання й відстоювання власної незалежної думки на основі логіки й аргументації	<p>Здатність до критичного мислення <i>Аналізувати, зіставляти, оцінювати</i> інформацію з різних джерел; <i>розуміти</i> логіку аргументації <i>Здобувати</i> інформацію з різних незалежних джерел; <i>оцінювати</i> достовірність інформації; <i>аргументувати</i> свою точку зору;</p>

	<p><i>визначати</i> вагомість аргументів <i>Визнавати</i> за іншими право на власну точку зору; <i>толерантно</i> й водночас <i>критично ставитися</i> до іншої думки, точки зору; <i>Аргументувати</i> й <i>відстоювати</i> свою думку, позицію; <i>визнавати</i> свої помилки під впливом вагомих аргументів; <i>коригувати</i> свою позицію під впливом вагомих аргументів</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	
Здатність ознайомитись з методологічними аспектами фізичної науки	Здатність засвоювати фундаментальні фізичні знання На основі методологічного аналізу фізики , дати відповідь на питання, як виникає фізичне знання.
Здатність сформулювати типи знань	-Принцип достатності обґрунтування, емпіричні закономірності, апріорне мислення Апріорне знання, що виходить з просторово-часової інтуїції і принципу достатності обґрунтування і, власне ,фізичне, тобто те, що виражає природу спостережуваних явищ.
Здатність отримувати знання через науково-дослідну роботу залучати школярів до творчо-пошукової роботи.	Фундаментальні знання в галузі науково-дослідних робіт та фізичних експериментальних досліджень Проведення експериментальних і теоретичних досліджень з різних розділів фізики та прикладних наук. Організація науково-дослідної роботи серед учнів. Підготовка науково-дослідних робіт по лінії МАНУ.
Здатність до аналізу історії наукової методології.	Знання історії наукової методології Шляхи в історії до фізичної «істини». Єдність історичного і логічного в «Началах» Ньютона. Внесок Канта в розвиток наукової методології . Апріоризм , як методологія наукового пізнання.
Здатність застосовувати математику, як інструмент в фізиці для пояснення фізичних законів і явищ	Знання фундаментальних розділів математики. Застосування диференціального і інтегрального обчислення при розгляді фізичних законів і задач. Вміння користуватись елементами векторної алгебри. Проводити оціночні чисельні параметри фізичних систем.
Здатність використовувати знання з природничих наук в своїй професійній діяльності	Знання фундаментальних наук. Використання хімії, біології, медицини на заняттях з фізики з метою підтвердження єдності природничих наук. <i>застосовувати</i> знання вікової фізіології, вікової та педагогічної психології, психології особистості, педагогіки тощо у створенні умов для повноцінного розвитку особистості кожного учня.

Здатність сформулювати мету фізичного експерименту, спланувати його проведення.	<p>Здатність планувати і організовувати фізичний експеримент</p> <p>Вміти застосовувати лабораторне обладнання для проведення фізичних досліджень; вміти використовувати нестандартне обладнання для організації експерименту, а також виготовляти окремі вузли дослідницької установки. Проводити статистичну обробку отриманих результатів.</p>
Здатність та готовність до запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в процес навчання. Організація дистанційного навчання.	<p>Навички управління інформацією</p> <p>Наявність теоретичної та практичної підготовки для забезпечення формування інформаційної компетентності учнів. Методи відтворення, запам'ятовування і зберігання набутих знань. Укомплектування мультимедійних аудиторій, фізичних кабінетів-лабораторій. Використання дидактичного потенціалу ІКТ для дистанційного навчання.</p>
Здатність до застосування комп'ютерних програм, що моделюють фізичний експеримент, а також можливість комп'ютеризації реального фізичного експерименту.	<p>Навички організації комп'ютерної підтримки до фізичного експерименту</p> <p>Застосування комп'ютерних програм для моделювання фізичного експерименту відомих розробників, а також аматорські розробки студентів і викладачів. Застосування автоматизованих комп'ютерних комплексів для проведення реального фізичного експерименту.</p>
Здатність отримати фундаментальні знання про принципи організації сучасного фізичного експерименту з різних розділів фізики.	<p>Фундаментальні знання про принципи організації сучасного навчального фізичного експерименту</p> <p>Ознайомлення з комплектацією сучасного обладнання для кабінетів з фізики, хімії, біології фірми RHYWE Сучасні датчики фізичних величин, методи перетворення аналогового сигналу в цифровий, спряження з комп'ютером.</p>
Здатність забезпечити використання Інтернет технологій в практиці комп'ютерного моделювання фізичних явищ, і реального демонстраційного фізичного експерименту .	<p>Інтернет технології в практиці навчання фізиці</p> <p>Використання в навчальному процесі ІТ по моделюванню фізичних явищ; демонстраційного експерименту, який є складним і не може бути реалізованим в лабораторії. Використання тестових завдань з окремих розділів фізики, які викладаються в Інтернет мережі, а також електронних підручників і збірників задач.;</p>

ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кваліфікаційний іспит з педагогіки, історії педагогіки та психології. 2. Кваліфікаційний іспит з фізики та методики викладання фізики 3. Кваліфікаційний іспит з перевірки додаткових компетенцій
Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи	визначаються Положенням Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди Про організацію та порядок проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту (Затверджено Вченою радою ХНПУ імені Г.С. Сковороди, протокол № 1 від 27.02.2015 р.)

**ВИМОГИ ДО СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Принципи та процедури забезпечення якості освіти	визначаються положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти
Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм	визначаються положенням про організацію освітнього процесу ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	визначаються положенням про організацію навчального процесу ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників	визначаються положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів
Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	визначається вимогами до матеріально-технічного забезпечення
Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	визначається положенням про організацію освітнього процесу
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	розміщення на сайті у відкритому доступі
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Перевірка на плагіат

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

1. ESG [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ESG [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
2. ISCED (МСКО) 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
3. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
4. TUNING Educational Structures in Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
5. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс] // [Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти](#) : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 р. № 462. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/462-2011-n>
6. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>
7. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1324-18>
8. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
9. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
10. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
11. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні : [схвалена Президією Національної академії педагогічних наук України 21 квітня 2016 р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
12. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді [Електронний ресурс] // Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/4068->
13. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Електронний ресурс] // Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання : Наказ МОН №912 від 01.10.10 р. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189/
14. Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти [Електронний ресурс] / МОН України // Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.08.2013 р. № 1176. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/.
15. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років : Проект [Електронний ресурс] / Стратегічна дорадча група «Освіта» ; МОН України. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>

16. Національна доктрина розвитку освіти : затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/normativno-pravova-baza/>

17. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року // Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

18. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

19. Перелік галузей знань і спеціальностей [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

20. Про запровадження навчальної дисципліни «Основи інклюзивної освіти» : Лист Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України від 18.06.2012 № 1/9-456 / Міністерство освіти і науки; молоді та спорту України. – Режим доступу : <http://document.ua/pro-zaprovadzhennja-navchalnoyi-disciplini-osnovi-inklyuzivn-doc101965.html>

21. Про затвердження Плану заходів щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі : Наказ МОН України від 31.12.2015 №1436 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/4897->

22. Розроблення освітніх програм : методичні рекомендації / авт.: В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.